

Vidaus modelių naudojimo gairės

Įvadas

- 1.1. Pagal 2010 m. lapkričio 24 d. Reglamento (ES) Nr. 1094/2010 (toliau – EIOPA reglamentas)¹ 16 straipsnį EIOPA parengė priežiūros institucijoms ir draudimo ar perdraudimo įmonėms skirtas gaires dėl vidaus modelių naudojimo taikant 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (direktyva „Mokumas II“)², ypač jos 112, 113, 115, 116, 120–126 ir 231 straipsnius, kaip išsamiau išdėstyta įgyvendinimo priemonių I antraštinės dalies VI skyriuje ir II antraštinės dalies II skyriuje³. Šiose gairėse taip pat atsižvelgiama į EIOPA techninius įgyvendinimo standartus dėl vidaus modelių tvirtinimo procesų ir bendro sprendimo priėmimo dėl grupės vidaus modelių proceso⁴.
- 1.2. EIOPA vidaus modelių naudojimo gairių tikslas – pateikti gaires, į ką priežiūros institucijos ir draudimo ar perdraudimo įmonės turėtų atsižvelgti, kad priežiūros institucijos galėtų patvirtinti ir toliau leisti naudoti vidaus modelį mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti, o draudimo ir perdraudimo įmonės – naudoti vidaus modelį savo mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti pagal direktyvos „Mokumas II“ reikalavimus, kaip paaiškinta toliau įgyvendinimo priemonėse.
- 1.3. Gairėmis taip pat siekiama suderinti priežiūros, atliekamos vertinant vidaus modelius, praktiką. Kalbant apie grupės vidaus modelius, turėtų būti siekiama užtikrinti tinkamą bendradarbiavimą tarp kolegijai priklausančių priežiūros institucijų, ypač tarp dalyvaujančių priežiūros institucijų.
- 1.4. Šios gairės skirtos priežiūros institucijoms pagal direktyvą „Mokumas II“.
- 1.5. Jei aiškiai nenurodyta kitaip, visos šios gairės taikomos naudojant:
 - visišką arba dalinį vidaus modelį, kuris būtų teikiamas sprendimui dėl naudojimo priimti arba šiuo metu naudojamas draudimo ar perdraudimo įmonės mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti;
 - visišką arba dalinį grupės vidaus modelį, kaip apibrėžta toliau, kuris būtų teikiamas sprendimui dėl naudojimo priimti arba šiuo metu naudojamas mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti.
- 1.6. Šios gairės taikomos nuo 2015 m. balandžio 1 d.
- 1.7. Šiose gairėse vartojamos tokios apibrėžtys:
 - *grupės (-ių) vidaus modelis (-iai)* – tai ir vidaus modelis, kurį ketinama naudoti tik konsoliduotam grupės mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti (pagal direktyvos „Mokumas II“ 230 straipsnį), ir vidaus modelis, kurį ketinama naudoti konsoliduotam grupės mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti ir bent vienos susijusios draudimo įmonės, kuriai taikomas šis konsoliduotam grupės mokumo kapitalui apskaičiuoti

¹ OL L 331, 2010 12 15, p. 48–83.

² OL L 335, 2009 12 17, p. 1–155.

³ OL L 12, 2015 01 17, p. 1–797.

⁴ <https://eiopa.europa.eu/Pages/Supervision/Insurance/draft-implementing-technical-standards-on-the-supervisory-approval-processes-for-solvency-ii.aspx>

skirtas vidaus modelis, mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti (šiose gairėse – grupės vidaus modelis pagal direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnį);

- sąvokai *tikimybių pasiskirstymo prognozės išsamumas* apibrėžti naudojami du matmenys: tai, kiek įmonė turi žinių apie rizikos pobūdį, atskleidžiamą įvairių įvykių, kuriais grindžiama tikimybių pasiskirstymo prognozė, ir gebėjimas pasirinktu skaičiavimo metodu šią informaciją paversti informacija apie piniginių verčių, susijusių su pagrindinių nuosavų lėšų pokyčiais, pasiskirstymą. Išsamumo sąvokos nereikėtų susiaurinti iki tikimybių pasiskirstymo prognozės reprezentatyvumo detalumo, nes net ir prognozė, rengiama kaip tolydi funkcija, gali būti mažo išsamumo;
- *pagrindinis rizikos matas* – tai pagrindinių nuosavų lėšų rizikos vertė, kai patikimumo lygis per vienus metus yra 99,5 proc., kaip nustatyta direktyvos „Mokumas II“ 101 straipsnio 3 dalyje;
- *analitinė uždara formulė* – tiesioginė matematinė formulė, kurioje įmonės pasirinktas rizikos matas susiejamas su pirmiau apibrėžtu pagrindiniu rizikos matu;
- $t = 0$ – data, kada įmonė, naudodama vidaus modelį, atlieka mokumo kapitalo reikalavimo skaičiavimus;
- $t = 1$ – vieni metai nuo tos dienos, kada įmonė, naudodama vidaus modelį, atliko savo mokumo kapitalo reikalavimo skaičiavimus.

1 skyrius. Taikymas

1 gairė. Pasirengimas teikti prašymą

1.8. Priežiūros institucijos turėtų apsvarstyti galimybę sukurti pasirengimo teikti prašymą procesą, kad būtų aišku, kiek draudimo ar perdraudimo įmonė yra pasirengusi teikti prašymą dėl vidaus modelio naudojimo mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti pagal direktyvą „Mokumas II“ ir atitikti direktyvoje „Mokumas II“ nustatytus vidaus modelių reikalavimus.

2 gairė. Informacija, teiktina su prašymu dėl grupės vidaus modelių naudojimo pagal direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnį

1.9. Teikdamas prašymą dėl grupės vidaus modelio naudojimo pagal direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnį, prašymo teikėjas apie kiekvieną susijusią įmonę, įtrauktą į prašymą dėl grupės vidaus modelio naudojimo savo mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti, turėtų pateikti EIOPA techninio įgyvendinimo standarto dėl vidaus modelių tvirtinimo procesų 2 straipsnyje nurodytą informaciją konkrečiai apie šią įmonę, nebent tokia informacija jau būtų įtraukta į dalyvaujančios draudimo ar perdraudimo įmonės teikiamus dokumentus.

1.10. Prašymo teikėjas taip pat dėl kiekvienos susijusios įmonės, įtrauktos į prašymą dėl grupės vidaus modelio naudojimo mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti, turėtų paaiškinti, kiek kuriant, įgyvendinant ar patvirtinant grupės vidaus modelio komponentus, kurie yra būtini susijusios įmonės mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti, dalyvauja kita grupei priklausanti susijusi įmonė.

3 gairė. Prašymas pateikti papildomos informacijos teikiant prašymą dėl grupės vidaus modelių naudojimo

1.11. Pateikus prašymą dėl grupės vidaus modelio naudojimo, tam tikrų įmonės priežiūrą vykdančių priežiūros institucijų, kaip apibrėžta įgyvendinimo priemonių 343 straipsnio 2 dalyje, prašymas susijusiai įmonei pateikti papildomos informacijos turėtų būti pirmiausia teikiamas grupės priežiūros institucijai. Po to grupės priežiūros institucija turėtų perduoti prašymą susijusiai įmonei arba pateikti informacijos prašančiai priežiūros institucijai atitinkamus dokumentus, jei jie jau buvo pateikti grupės priežiūros institucijai.

1.12. Jei prašymas dėl grupės vidaus modelio naudojimo teikiamas pagal direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnį, bet kuri suinteresuotoji priežiūros institucija, kaip apibrėžta įgyvendinimo priemonių 347 straipsnio 3 dalyje, turėtų turėti galimybę tiesiogiai prašyti papildomos informacijos iš prižiūrimos susijusios įmonės, kad įvertintų, ar grupės vidaus modelis atitinka vidaus modelių reikalavimus, susijusius su šios įmonės mokumo kapitalo reikalavimu. Tokiu atveju ši suinteresuotoji priežiūros institucija turėtų nedelsdama pranešti grupės priežiūros institucijai apie tokį prašymą pateikti informacijos.

4 gairė. Kėtinimas išplėsti prašymo dėl grupės vidaus modelių naudojimo taikymo sritį

- 1.13. Pateikus prašymą dėl grupės vidaus modelio naudojimo, pagrįsdamas įgyvendinimo priemonių 343 straipsnio 5 dalyje ar 347 straipsnio 6 dalyje aprašyto vidaus modelio taikymo sritį, prašymo teikėjas savo prašyme turėtų išdėstyti ketinimą (jei toks ketinimas yra) ateityje išplėsti vidaus modelio taikymo sritį, grupės mokumo kapitalo reikalavimo apskaičiavimo tikslais įtraukiant į ją kurią nors grupės prižiūrimą susijusią įmonę, kuri pagal teikiamą prašymą dar nėra įtraukta į vidaus modelio, ketinamo naudoti grupės mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti, taikymo sritį.
- 1.14. Jei prašymas dėl grupės vidaus modelio naudojimo teikiamas pagal direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnį, pagrįsdamas vidaus modelio taikymo sritį, prašymo teikėjas savo prašyme turėtų taip pat išdėstyti ketinimą (jei toks ketinimas yra) ateityje išplėsti vidaus modelio taikymo sritį, įtraukiant į ją kurios nors susijusios įmonės, dar neįtrauktos į prašymą dėl grupės vidaus modelio naudojimo mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti, mokumo kapitalo reikalavimo apskaičiavimą.

5 gairė. Techninės specifikacijos teikiant prašymą dėl grupės vidaus modelių naudojimo pagal direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnį

- 1.15. Jei teikiamas prašymas dėl grupės vidaus modelio naudojimo pagal direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnį, prašymo teikėjas savo prašyme turėtų aiškiai nurodyti, kiek grupės vidaus modelio techninės specifikacijos gali skirtis, kai vidaus modelis bus naudojamas grupės mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti ir susijusių įmonių mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti, įtraukdamas šiuos dalykus:
- a) grupės vidaus sandorių tvarkymas apskaičiuojant ir susijusių įmonių mokumo kapitalo reikalavimą, ir, jei taikytina, grupės mokumo kapitalo reikalavimą;
 - b) vidaus modelių parametrų sąrašas, kuris gali skirtis skirtingų skaičiavimų naudojant grupės vidaus modelį tikslais, apskaičiuojant grupės mokumo kapitalo reikalavimą ir apskaičiuojant individualius mokumo kapitalo reikalavimus; ir
 - c) su grupe susijusių rizikos rūšių, aktualių tik apskaičiuojant grupės mokumo kapitalo reikalavimą, aprašas.

2 skyrius. Modelio pakeitimai

6 gairė. Modelio pakeitimų politikos apimtis

- 1.16. Rengdama modelio pakeitimų politiką, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad politika aprėptų visas svarbias pakeitimų sritis, kurios turėtų poveikį mokumo kapitalo reikalavimui, bent jau pakeitimus, susijusius su:
- a) įmonės valdymo sistema;
 - b) vidaus modelio naudojimo reikalavimų laikymusi įmonėje;
 - c) įmonės vidaus modelio techninių specifikacijų tinkamumu ir
 - d) įmonės rizikos pobūdžiu.
- 1.17. Įmonė taip pat turėtų užtikrinti, kad modelio pakeitimų politikoje būtų:
- a) nurodyta, kada vidaus modelio pakeitimas būtų laikomas reikšmingu ar nereikšmingu ir kada keli nereikšmingi pakeitimai būtų laikomi reikšmingu pakeitimu;
 - b) nustatyti valdymo reikalavimai, susiję su vidaus modelio pakeitimais, įskaitant vidaus patvirtinimą, vidaus komunikaciją, dokumentaciją ir pakeitimų patvirtinimą.
- 1.18. Draudimo ir perdraudimo įmonė vidaus modelio pakeitimų politikoje neturėtų numatyti galimybės įtraukti naujus elementus, pavyzdžiui, papildomas rizikos rūšis ar padalinius. Nauji elementai galėtų būti įtraukiami į vidaus modelį priešišios institucijoms juos patvirtinus Techninio įgyvendinimo standarto dėl vidaus modelių tvirtinimo procesų 7 straipsnyje išdėstyta tvarka.
- 1.19. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų atsižvelgti į vidaus modelio parametrų keitimą kaip į galimą vidaus modelio pakeitimų sritį.

7 gairė. Reikšmingo pakeitimo apibrėžtis

- 1.20. Nors kiekybinis modelio pakeitimo poveikis mokumo kapitalo reikalavimui arba atskiroms mokumo kapitalo reikalavimo sudedamosioms dalims gali būti vienas iš rodiklių, kurį draudimo ar perdraudimo įmonė gali nuspręsti naudoti reikšmingiems pokyčiams identifikuoti, įmonė turėtų parengti ir naudoti kelis kitus kokybinius bei kiekybinius rodiklius reikšmingam pakeitimui apibrėžti.

8 gairė. Pranešimas apie nereikšmingus pakeitimus ir reikšmingus pakeitimus, kuriuos sudaro keli nereikšmingi pakeitimai

- 1.21. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų pranešti priešišios institucijoms apie nereikšmingus vidaus modelio pakeitimus kas ketvirtį ar, jei reikia, dažniau. Apie nereikšmingus vidaus modelio pakeitimus turėtų būti pranešama apibendrintoje ataskaitoje. Joje turėtų būti apibūdinamas pakeitimų kiekybinis bei kokybinis poveikis ir apytikslis bendras kiekybinis bei kokybinis pakeitimų poveikis patvirtintam vidaus modeliui.

1.22. Vertindama, ar keli nereikšmingi pakeitimai turėtų būti laikomi reikšmingu pakeitimu, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų vadovautis naujausiu priežiūros institucijų patvirtintu vidaus modeliu, nebent su priežiūros institucijomis būtų susitarta kitaip.

9 gairė. Grupės vidaus modelių pagal direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnį keitimo politika

1.23. Jei ketinama keisti grupės vidaus modelį pagal direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnį, dalyvaujanti įmonė ir susijusios įmonės, teikiančios prašymą dėl vidaus modelio naudojimo individualiems mokumo kapitalo reikalavimams apskaičiuoti, turėtų parengti vieną modelio keitimo politiką.

1.24. Dalyvaujanti įmonė ir susijusios įmonės, teikiančios prašymą dėl grupės vidaus modelio naudojimo individualiems mokumo kapitalo reikalavimams apskaičiuoti, turėtų užtikrinti, kad modelio keitimo politikoje būtų apibūdinti reikšmingi ir nereikšmingi pakeitimai, susiję su grupe ir su kiekviena susijusia įmone, įtraukta į prašymą dėl grupės vidaus modelio naudojimo individualiems mokumo kapitalo reikalavimams apskaičiuoti.

1.25. Dalyvaujanti įmonė ir susijusios įmonės, teikiančios prašymą dėl grupės vidaus modelio naudojimo individualiems mokumo kapitalo reikalavimams apskaičiuoti, turėtų užtikrinti, kad bet koks pakeitimas, kuris yra reikšmingas į prašymą įtrauktai susijusiai įmonei, būtų apibūdintas politikoje kaip reikšmingas pakeitimas.

10 gairė. Grupės vidaus modelių pagal direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnį naudojimo ir taikymo srities išplėtimas

1.26. Prašymo teikėjas turėtų pranešti grupės priežiūros institucijai apie toliau išvardytus grupės vidaus modelio išplėtimo atvejus vadovaudamasis ta pačia tvarka, kokia taikoma reikšmingo vidaus modelio pakeitimo atveju, kaip nustatyta EIOPA techninio įgyvendinimo standarto dėl vidaus modelių tvirtinimo procesų 7 straipsnyje:

- a) išplėtimas norint apskaičiuoti į grupės vidaus modelio taikymo sritį įtrauktos susijusios įmonės mokumo kapitalo reikalavimą apskaičiuojant grupės mokumo kapitalo reikalavimą, kai tokia susijusi įmonė šiuo metu nenaudoja grupės vidaus modelio savo mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti;
- b) išplėtimas įtraukiant naujus elementus visoje grupėje ir
- c) išplėtimas aprėpiant naujus elementus susijusioje įmonėje, kuri šiuo metu naudoja grupės vidaus modelį savo mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti, įskaitant išplėtimą, susijusį su grupėje ar kitose susijusiose įmonėse jau naudojamais elementais.

3 skyrius. Taikymo kriterijai

11 gairė. Paskatos gerinti vidaus modelio kokybę

1.27. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad vidaus modelis ir jos rizikos valdymo sistemoje, ir sprendimų priėmimo procese būtų taikomas taip, kad būtų sukurtos paskatos gerinti paties vidaus modelio kokybę.

12 gairė. Taikymo kriterijai ir vidaus modelio pakeitimai

1.28. Kad pagerėtų vidaus modelio kokybė, kai administracinis, valdymo ar priežiūros organas viduje yra patvirtinęs reikšmingą pakeitimą, draudimo ir perdraudimo įmonė turėtų sugebėti įrodyti, kad įvykdyti taikymo kriterijai, atsižvelgdama į:

- a) įvairius taikymo kriterijų komponentus;
- b) įvairių valdymo sistemos naudojimą.

1.29. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų stebėti ir sugebėti įrodyti, jog laiko tarpas tarp sprendimo, kad vidaus modelį reikia keisti, ir tikrojo pakeitimo įgyvendinimo yra tinkamas. Jei prašymas dėl reikšmingo pakeitimo teikiamas tvirtinimo laikotarpiu, draudimo ir perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad jos sprendimų priėmimo procese vidaus modelis būtų naudojamas tinkamai.

13 gairė. Vidaus modelio supratimas

1.30. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų apsvarstyti įvairias priemones siekdama užtikrinti, kad administracinis, valdymo ar priežiūros organas ir vidaus modelio naudotojai suprastų vidaus modelio naudojimą sprendimų priėmimo reikmėms.

1.31. Kad galėtų įvertinti, kaip pačios supranta vidaus modelį, priežiūros institucijos turėtų apsvarstyti galimybę surengti pokalbius su administracinio, valdymo arba priežiūros organo atstovais ir kitais vadovaujamas pareigas draudimo ar perdraudimo įmonėje einančiais asmenimis.

1.32. Kad galėtų įvertinti, kaip draudimo ar perdraudimo įmonė yra pasirengusi laikytis taikymo kriterijų reikalavimų, priežiūros institucijos taip pat turėtų apsvarstyti galimybę susipažinti su valdybos arba atitinkamo sprendimų priėmimo organo posėdžių protokolais.

14 gairė. Pagalba priimant sprendimus

1.33. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti ir sugebėti įrodyti, kad vidaus modelis naudojamas sprendimams priimti.

1.34. Visų pirma, apskaičiuodama sąlyginį mokumo kapitalo reikalavimą tiksliniam fondui, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų laikytis įgyvendinimo priemonių 81 straipsnio ir paaiškinti, kaip ji užtikrina šių rezultatų nuoseklumą, kaip reikalaujama pagal įgyvendinimo priemonių 223 straipsnį.

15 gairė. Grupės vidaus modelių pagal direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnį taikymo kriterijų ypatumai

- 1.35. Dalyvaujanti įmonė ir susijusios įmonės, teikiančios prašymą dėl grupės vidaus modelio pagal direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnį naudojimo individualiems mokumo kapitalo reikalavimams apskaičiuoti, turėtų bendradarbiauti siekdamos užtikrinti, kad vidaus modelio struktūra atitiktų jų verslą. Jos turėtų pateikti įrodymų, jog valdant vidaus modelį užtikrinama, kad:
- a) jų individualus mokumo kapitalo reikalavimas būtų apskaičiuojamas taip dažnai, kaip to reikalaujama direktyvos „Mokumas II“ 102 straipsnyje, ir kai to reikia sprendimų priėmimo procese;
 - b) jos galėtų siūlyti grupės vidaus modelio, ypač jo komponentų, kurie joms yra reikšmingi, pakeitimus, taip pat pasikeitus jų rizikos pobūdžiui ir atsižvelgdamos į aplinką, kurioje veikia įmonė;
 - c) susijusios įmonės pakankamai gerai suprastų vidaus modelį ir jo dalis, kurios taikomos tos įmonės rizikai.
- 1.36. Draudimo ar perdraudimo įmonės, teikiančios prašymą dėl grupės vidaus modelio naudojimo savo mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti, turėtų užtikrinti, kad vidaus modelis, įskaitant jo naudojimo grupėje ir susijusioje įmonėje rezultatus, būtų tinkamas jų veiklai ir rizikos valdymo sistemai, būtų pakankamai detalus, kad grupės vidaus modelį būtų galima pakankamai aktyviai taikyti sprendimų priėmimo procesuose.

4 skyrius. Prielaidų nustatymas ir ekspertų vertinimas

16 gairė. Reikšmingumas nustatant prielaidas

- 1.37. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų nustatyti prielaidas ir vadovautis ekspertų vertinimu, visų pirma atsižvelgdama į prielaidų naudojimo poveikio reikšmingumą pagal šias prielaidų nustatymo ir ekspertų vertinimo gaires.
- 1.38. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų įvertinti reikšmingumą atsižvelgdama į kiekybinius bei kokybinius rodiklius ir itin didelių nuostolių sąlygas. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų įvertinti nagrinėjamus rodiklius apskritai.

17 gairė. Prielaidų nustatymo valdymas

- 1.39. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad visos prielaidos būtų nustatomos ir ypač ekspertų vertinimu naudojamosi pagal patvirtintą ir dokumentuojamą procesą.
- 1.40. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad prielaidos būtų nustatomos ir naudojamos nuosekliai, visą laiką ir visoje draudimo ar perdraudimo įmonėje ir kad jos būtų tinkamos pagal savo paskirtį.
- 1.41. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų patvirtinti prielaidas pakankamai aukštu lygmeniu, atsižvelgdama į jų reikšmingumą. Daugelio reikšmingų prielaidų atveju tai turi būti pakankamai aukštas lygmuo, įskaitant ir administracinio, valdymo ar priežiūros organo lygmenį.

18 gairė. Komunikacija ir neapibrėžtumas nustatant prielaidas

- 1.42. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad visais procesais, susijusiais su prielaidų nustatymu ir ypač ekspertų vertinimu parenkant tas prielaidas, būtų siekiama mažinti nesusipratimų ar blogo komunikavimo riziką tarp įvairias funkcijas atliekančių darbuotojų, susijusių su šiomis prielaidomis.
- 1.43. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų nustatyti oficialią, dokumentuotą tvarką, pagal kurią būtų palaikomas ryšys tarp reikšmingą ekspertų vertinimą ir pagal jį nustatytas prielaidas teikiančių ir jas naudojančių asmenų.
- 1.44. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad prielaidų neapibrėžtumas ir su juo susijęs galutinio rezultato svyravimas būtų skaidrūs.

19 gairė. Prielaidų nustatymo dokumentavimas

- 1.45. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų dokumentuoti prielaidų nustatymo procesą ir ypač ekspertų vertinimo naudojimą taip, kad procesas būtų skaidrus.
- 1.46. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų įtraukti į dokumentus padarytas prielaidas ir jų reikšmingumą, tame procese pasitelktus ekspertus, numatomą prielaidų naudojimą ir galiojimo laiką.
- 1.47. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų pagrįsti nuomonę, taip pat nurodyti, kokią informacijos bazę naudoja ir koki detalumo lygį taiko tam, kad ir prielaidos, ir kriterijai, kuriais remiantis priimami sprendimai dėl prielaidų pasirinkimo ir alternatyvų atmetimo, būtų skaidrūs.
- 1.48. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad reikšmingas prielaidas naudojantys subjektai gautų aiškią ir išsamią raštišką informaciją apie tas prielaidas.

20 gairė. Prielaidų nustatymo tvirtinimas

- 1.49. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad prielaidų pasirinkimo ir ekspertų vertinimo naudojimo procesas būtų patvirtintas.
- 1.50. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad prielaidų tvirtinimo procesas, priemonės ir ypač ekspertų vertinimo naudojimas būtų dokumentuojami.
- 1.51. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų registruoti dėl naujos informacijos kilusius reikšmingų prielaidų pokyčius, taip pat analizuoti ir paaiškinti tuos pokyčius ir nukrypimus nuo reikšmingų prielaidų.
- 1.52. Draudimo ar perdraudimo įmonė (jei tai reikalinga ir tikslinga) turėtų naudoti kitas patikimumo vertinimo priemones, pavyzdžiui, testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ar jautrumo testavimą.
- 1.53. Draudimo ar perdraudimo įmonė, pasikliaudama nepriklausomais vidaus arba išorės ekspertais, turėtų tikrinti pasirinktas prielaidas.
- 1.54. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų nustatyti aplinkybes, kuriomis prielaidos būtų laikomos neteisingomis.

5 skyrius. Metodologinis nuoseklumas

21 gairė. Nuoseklumo kontroliniai rodikliai

- 1.55. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti tikimybių pasiskirstymo prognozei apskaičiuoti naudojamų metodų ir balanso turtui ir įsipareigojimams vertinti mokumo tikslais naudojamų metodų nuoseklumą.
- 1.56. Draudimo ar perdraudimo įmonė, rengdama tikimybių pasiskirstymo prognozę, turėtų tikrinti toliau išvardytus aspektus, jei jie yra aktualūs nagrinėjamai modelio daliai:
- a) ar nuosekliai pereinama nuo balanso turto ir įsipareigojimų vertinimo mokumo tikslais prie vidaus modelio mokumo kapitalo reikalavimams apskaičiuoti;
 - b) ar taikant vidaus modelį apskaičiuota turto ir įsipareigojimų vertė vertinimo dieną nuosekliai dera su balanso turto ir įsipareigojimų verte mokumo tikslais;
 - c) ar rizikos veiksnių prognozė ir tų rizikos veiksnių poveikis prognozuojamai piniginei vertei, remiantis prielaidomis dėl tų rizikos veiksnių, naudojamų balanso turtui ir įsipareigojimams vertinti mokumo tikslais, yra nuoseklūs;
 - d) ar perskaičiuota turto ir įsipareigojimų vertė laikotarpio pabaigoje nuosekliai dera su balanso turto ir įsipareigojimų verte mokumo tikslais.

22 gairė. Nuoseklumo aspektai

- 1.57. Vertindama nuoseklumą, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų atsižvelgti bent į šiuos aspektus:
- a) balanso turto ir įsipareigojimų vertės skaičiavimo mokumo tikslais aktuarinių ir statistinių metodų bei tikimybių pasiskirstymo prognozės skaičiavimo nuoseklumą;
 - b) duomenų ir parametrų, naudotų atitinkamiems skaičiavimams atlikti, nuoseklumą;
 - c) prielaidų, kuriomis grindžiami atitinkami skaičiavimai, ypač prielaidų dėl sutarčių alternatyvų ir finansinių garantijų, būsimų valdymo veiksmų ir tikėtinos būsimos naudos, nuoseklumą.

23 gairė. Nuoseklumo vertinimas

- 1.58. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų reguliariai, kai įmanoma ir tinkama, atlikti kiekybinį nuoseklumo vertinimą.
- 1.59. Vertindama nuoseklumą, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų:
- a) nustatyti ir dokumentuoti bet kokius tikimybių pasiskirstymo prognozės skaičiavimo nuokrypius nuo balanso turto ir įsipareigojimų vertinimo mokumo tikslais;
 - b) vertinti nuokrypių poveikį atskirai ir kartu;

- c) įrodyti, kad dėl nuokrypių tikimybių pasiskirstymo prognozės skaičiavimas neprieštarauja balanso turto ir įsipareigojimų vertinimui mokumo tikslais.

6 skyrius. Tikimybių pasiskirstymo prognozė

24 gairė. Žinios apie rizikos pobūdį

- 1.60. Siekdama užtikrinti, kad vidaus modelį grindžiančios tikimybių pasiskirstymo prognozės įvykių rinkinys būtų išsamus, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų įsidiegti procesus, kurie leistų jai turėti pakankamai aktualių žinių apie savo rizikos pobūdį.
- 1.61. Visų pirma draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų siekti kaupti žinias apie rizikos ir kitus veiksnius, paaiškinančius kintamųjų, kuriais grindžiamas tikimybių pasiskirstymo prognozės skaičiavimas, funkcionavimą, kad tikimybių pasiskirstymo prognozėje atsispindėtų visi aktualūs jos rizikos pobūdžio ypatumai.

25 gairė. Tikimybių pasiskirstymo prognozės išsamumas

- 1.62. Vertindama tikimybių pasiskirstymo prognozei apskaičiuoti naudojamų aktuarinių ir statistinių metodų tinkamumą [įgyvendinimo priemonių 229 straipsnis], draudimo ir perdraudimo įmonė turėtų apsvarstyti, ar taikant tuos metodus žinias apie rizikos pobūdį įmanoma naudoti kaip svarbų kriterijų.
- 1.63. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų rinktis metodus, kuriuos naudojant būtų rengiama pakankamai išsami tikimybių pasiskirstymo prognozė, kad joje atsispindėtų visos svarbios rizikos pobūdžio savybės pagal įgyvendinimo priemonių 229 straipsnio e punktą ir kad būtų padedama priimti sprendimus pagal įgyvendinimo priemonių 226 straipsnį.
- 1.64. Pagal įgyvendinimo priemonių 229 straipsnio g punktą, atlikdama tokį metodologinį vertinimą, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų apsvarstyti tikimybių pasiskirstymo prognozės neigiamų kvantilių patikimumą.

26 gairė. Tikimybių pasiskirstymo prognozės išsamumo vertinimas

- 1.65. Kad susidarytų nuomonę pagal 25 gairę, priežiūros institucijos turėtų atsižvelgti bent į:
- a) įmonės rizikos pobūdį ir į tai, kiek jis atspindėtas tikimybių pasiskirstymo prognozėje;
 - b) aktuarinio mokslo pažangą ir paplitusią rinkos praktiką (įgyvendinimo priemonių 229 straipsnio a punktas);
 - c) kai svarstomas tikimybių pasiskirstymo prognozės išsamumas – visas priemones, kurias draudimo ar perdraudimo įmonė įdiegia, kad užtikrintų atitiktį visiems vidaus modelio testavimo kriterijams ir visiems direktyvos „Mokumas II“ 120–126 straipsniuose nustatytiems standartams;
 - d) kai svarstoma konkreti rizika – tai, kaip draudimo ar perdraudimo įmonės pasirinkti metodai ir parengta tikimybių pasiskirstymo prognozė siejasi su

kitais rizikos veiksniais, kuriems taikomas vidaus modelis, t. y. įvertinamas tikimybių pasiskirstymo prognozės išsamumas (įgyvendinimo priemonių 232 straipsnis);

- e) nagrinėjamos rizikos pobūdį, mastą ir sudėtingumą, kaip nustatyta direktyvos „Mokumas II“ 29 straipsnio 3 dalyje.

27 gairė. Tikimybių pasiskirstymo prognozės išsamumo didinimas

- 1.66. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad dedant pastangas išsamiai tikimybių pasiskirstymo prognozei parengti neturėtų nukentėti su tikimybių pasiskirstymo prognoze susijusių neigiamų kvantilių įverčių patikimumas.
- 1.67. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų elgtis atsargiai, kad tikimybių pasiskirstymo prognozė netaptų pernelyg išsami ir nebeatsispindinti pirminių žinių apie jos rizikos pobūdį (taip pat žr. 24 gairę).
- 1.68. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad metodai, kuriuos taikant didinamas tikimybių pasiskirstymo prognozės išsamumas, atitiktų su metodais, prielaidomis ir duomenimis susijusius statistinių duomenų kokybės standartus (įgyvendinimo priemonių 229, 230 ir 231 straipsniai). Jeigu pagal šiuos metodus reikia naudotis ekspertų nuomone, įmonė turėtų taikyti atitinkamas gaires dėl prielaidų nustatymo ir ekspertų vertinimo.

7 skyrius. Kalibravimas – aproksimacijos

28 gairė. Žinios apie aproksimacijas itin didelių nuostolių sąlygomis

- 1.69. Kai įmonė naudoja aproksimacijas, užuot naudodama tiesiogiai referencinę rizikos valdymo priemonę, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų tikrinti ir pagrįsti šių aproksimacijų rezultatus per tam tikrą laiką ir itin didelių nuostolių sąlygomis, atsižvelgdama į savo rizikos pobūdį.
- 1.70. Visų pirma, kai draudimo ar perdraudimo įmonė naudoja analitinę uždara formulę savo kapitalo reikalavimui perkalibruoti vietoj vidaus rizikos valdymo priemonės taikydama referencinę priemonę, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų įrodyti, kad formulę pagrindžiančios prielaidos yra realistiškos ir galioja itin didelių nuostolių sąlygomis.

29 gairė. Kito bazinio kintamojo naudojimas

- 1.71. Jei draudimo ar perdraudimo įmonė naudoja kitokį bazinį kintamąjį, ne pagrindines nuosavas lėšas pagrindinių nuosavų lėšų vertei nustatyti apskaičiuojant mokumo kapitalo reikalavimą, ji turėtų įrodyti, kad:
 - a) $t = 0$ dieną ji sugebės suderinti skirtumą tarp pagrindinių nuosavų lėšų ir bazinio kintamojo;
 - b) ji supranta skirtumą tarp pagrindinių nuosavų lėšų ir bazinio kintamojo bet kokiomis sąlygomis iki $t = 1$ dienos ir $t = 1$ dieną, ypač itin didelių nuostolių sąlygomis, pagal įmonės rizikos pobūdį.

30 gairė. Valdymo veiksmai, jei naudojamas ilgesnis nei vienu metų laikotarpis

1.72. Jei draudimo ar perdraudimo įmonė savo vidaus modelyje renkasi ilgesnį nei vienu metų laikotarpį, ji turėtų atsižvelgti į valdymo veiksmus apskaičiuojant mokumo kapitalo reikalavimą ir užtikrinti, kad tokie valdymo veiksmai turėtų poveikį balansui mokumo tikslais nuo $t = 0$ iki $t = 1$.

8 skyrius. Pelno ir nuostolio priskyrimas

31 gairė. Pelno ir nuostolio apibrėžtis

1.73. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų nagrinėti pelną ir nuostolį kaip tam tikro laikotarpio pokytį, susijusį su:

- a) pagrindinėmis nuosavomis lėšomis arba
- b) kitomis piniginėmis sumomis, naudojamomis pagal vidaus modelį pagrindinių nuosavų lėšų pokyčiams nustatyti, pavyzdžiui, faktinius ekonominio kapitalo išteklių pokyčius.

Tam, priskiriant pelną ir nuostolį, reikėtų neįtraukti pokyčių, susijusių su papildomų nuosavų lėšų kaupimu, tų lėšų grąžinimu ar išpirkimu ir nuosavų lėšų paskirstymu.

1.74. Kai draudimo ar perdraudimo įmonė savo vidaus modelyje naudoja kitą, ne pagrindinių nuosavų lėšų kintamąjį, ji turėtų naudoti šį kintamąjį pelno ir nuostolio priskyrimo reikmėms.

1.75. Įmonė, priskirdama pelną ir nuostolį, turėtų nustatyti, kaip rizikos veiksnių pokyčiai yra susiję su kintamojo, kuriuo grindžiama tikimybių pasiskirstymo prognozė, judėjimu.

9 skyrius. Patikimumo vertinimas

32 gairė. Patikimumo vertinimo politika ir patikimumo vertinimo ataskaita

1.76. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų nustatyti, įgyvendinti ir prižiūrėti raštu parengtą patikimumo vertinimo politiką, kurioje būtų nustatyta bent:

- a) procesai ir metodai, naudojami vidaus modeliui ir jo tikslams pagrįsti;
- b) reguliaraus kiekvienos vidaus modelio dalies patikimumo vertinimo dažnumas ir aplinkybės, kuriomis atliekamas papildomas patikimumo vertinimas;
- c) už kiekvieną patikimumo vertinimo užduotį atsakingi asmenys ir
- d) tvarka, kurios reikia laikytis, kai modelio patikimumo vertinimo procese nustatomos problemos, susijusios su vidaus modelio patikimumu, ir sprendimų priėmimo procesas šioms problemoms spręsti.

- 1.77. Draudimo ar perdraudimo įmonė patikimumo vertinimo ataskaitoje turėtų dokumentuoti patikimumo vertinimo rezultatus, padarytas išvadas ir padarinius, gautus iš patikimumo vertinimo analizės.
- 1.78. Draudimo ar perdraudimo įmonė į patikimumo vertinimo ataskaitą turėtų įtraukti 42 gairėje nurodytus patikimumo vertinimo duomenų rinkinius ir pagrindinių proceso dalyvių pritarimą.

33 gairė. Patikimumo vertinimo proceso apimtis ir tikslas

- 1.79. Draudimo ar perdraudimo įmonė, nurodydama patikimumo vertinimo tikslą, turėtų aiškiai išdėstyti konkretų kiekvienos vidaus modelio dalies patikimumo vertinimo tikslą.
- 1.80. Draudimo ar perdraudimo įmonė vertindama patikimumą turėtų aprėpti vidaus modelio kokybinius ir kiekybinius aspektus.
- 1.81. Svarstydamas patikimumo vertinimo apimtį, kai svarstomas įvairių vidaus modelio dalių patikimumo vertinimas, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų svarstyti visą patikimumo vertinimą, visų pirma apskaičiuotos tikimybių pasiskirstymo prognozės tinkamumą, siekdama užtikrinti, kad nebūtų reikšmingų klaidų nustatant reguliuojamojo kapitalo lygį.

34 gairė. Reikšmingumas vertinant patikimumą

- 1.82. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų svarstyti vertinamo vidaus modelio dalies reikšmingumą, kai priimant sprendimą dėl patikimumo vertinimo veiksmų intensyvumo vadovaujamas reikšmingumu.
- 1.83. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų svarstyti vidaus modelio dalių reikšmingumą ne tik atskirai, bet ir kartu, kai priima sprendimą, kaip tinkamai įvertinti jų patikimumą.
- 1.84. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų svarstyti galimybę atlikti jautrumo testavimą nustatant reikšmingumą, kai vertinamas patikimumas.

35 gairė. Patikimumo vertinimo proceso kokybė

- 1.85. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų nustatyti visus žinomus vykdomo patikimumo vertinimo proceso apribojimus.
- 1.86. Jeigu per patikimumo vertinimo procesą tvirtinamose dalyse yra apribojimų, draudimo ar perdraudimo įmonei jie turėtų būti žinomi ir registruojami dokumentuose.
- 1.87. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad vertinant patikimumo vertinimo proceso kokybę būtų atskirai nurodytos aplinkybės, kuriomis patikimumo vertinimas yra neveiksmingas.

36 gairė. Patikimumo vertinimo proceso valdymas

- 1.88. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų tinkamai valdyti komunikaciją ir vidaus ataskaitų teikimą, susijusį su atliekamo patikimumo vertinimo rezultatais.

- 1.89. Draudimo ar perdraudimo įmonė, remdamasi patikimumo vertinimo proceso rezultatais, turėtų rengti ir viduje skelbti bendrą nuomonę.
- 1.90. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų iš anksto apibrėžti kriterijus, kad nustatytų, ar patikimumo vertinimo rezultatus arba jų dalį šioje įmonėje reikėtų itin pabrėžti.
- 1.91. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų aiškiai nustatyti, kaip jie turėtų būti pabrėžiami, kad patikimumo vertinimo procesas išliktų nepriklausomas nuo vidaus modelio kūrimo ir taikymo.

37 gairė. Atsakomybė už patikimumo vertinimo procesą

- 1.92. Jei patikimumo vertinimo procese tam tikras užduotis atlieka šalys, kurios nėra atsakingos už rizikos valdymą, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad už rizikos valdymą atsakingos šalys vykdytų savo bendras funkcijas, kaip nustatyta direktyvos „Mokumas II“ 44 straipsnyje ir įgyvendinimo priemonių 269 straipsnio 2 dalies a punkte, įskaitant ir prievolę užtikrinti įvairių su patikimumo vertinimo procesu susijusių užduočių vykdymą.
- 1.93. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų oficialiai paaiškinti kiekvieno patikimumo vertinimo procese dalyvaujančio subjekto vaidmenį.

38 gairė. Patikimumo vertinimo proceso nepriklausomumas

- 1.94. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų įrodyti, jog tinkamai tikrinant vidaus modelį jos rizikos valdymo funkciją vykdomas asmuo užtikrina, kad patikimumo vertinimo procesas būtų vykdomas nepriklausomai nuo modelio kūrimo ir taikymo. Įmonės rizikos funkciją vykdomas asmuo turėtų pasirūpinti, kad patikimumo vertinimo užduotys būtų nustatomos ir vykdomos taip, kad būtų užtikrinamas ir palaikomas patikimumo vertinimo proceso nepriklausomumas, kaip nustatyta įgyvendinimo priemonių 241 straipsnio 2 dalyje.
- 1.95. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų spręsti, kas vykdys su patikimumo vertinimo procesu susijusias užduotis, atsižvelgdama į rizikos, kurią ji patiria, pobūdį, mastą ir sudėtingumą, patikimumo vertinimo procese dalyvausiančių asmenų pareigas, kompetenciją ir į tai, kaip užtikrinamas patikimumo vertinimo proceso nepriklausomumas.

39 gairė. Grupės vidaus modelių pagal direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnį patikimumo vertinimo ypatumai

- 1.96. Dalyvaujanti įmonė ir susijusios įmonės, įtrauktos į prašymą dėl grupės vidaus modelio naudojimo pagal direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnį mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti, turėtų parengti vieną patikimumo vertinimo politiką, kuri aprėptų patikimumo vertinimo procesą ir grupėje, ir kiekvienoje įmonėje.
- 1.97. Dalyvaujanti įmonė ir susijusios įmonės turėtų sukurti vidaus modelio patikimumo vertinimo procesą ir konsoliduotam grupės mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti, ir į prašymą dėl grupės vidaus modelio naudojimo

įtrauktų susijusių įmonių mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti. Dalyvaujanti įmonė ir susijusios įmonės turėtų aiškiai tai nustatyti grupės vidaus modelio patikimumo vertinimo politikoje.

40 gairė. Patikimumo vertinimo priemonių taikymas

- 1.98. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų apvarstyti galimybę naudoti kiekybines ar kokybines priemones, neskaitant išvardytųjų įgyvendinimo priemonių 242 straipsnyje.
- 1.99. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų suprasti savo naudojamas patikimumo vertinimo priemones ir pasirinkti tinkamą patikimumo vertinimo priemonių rinkinį, kad užtikrintų veiksmingą patikimumo vertinimo procesą. Rinkdamasi patikimumo vertinimo priemones, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų apvarstyti bent šiuos aspektus:
- a) patikimumo vertinimo priemonių savybes ir trūkumus;
 - b) pobūdį: patikimumo vertinimo priemonės būna kokybinės, kiekybinės arba kokybinės ir kiekybinės;
 - c) reikiamas žinias: kokių žinių turi turėti patikimumo vertinimą atliekantys asmenys;
 - d) reikiamą informaciją: atliekant išorinį arba vidaus patikimumo vertinimą galimi informacijos kiekio arba tipo apribojimai;
 - e) patikimumo vertinimo ciklą: patikimumo vertinimo priemonės, kurios aprėptų įvairiais vidaus modelio taikymo etapais padarytas prielaidas nuo kūrimo iki įdiegimo ir veikimo.
- 1.100. Draudimo ar perdraudimo įmonė patikimumo vertinimo ataskaitoje turėtų nurodyti, kurios vidaus modelio dalys kokiomis patikimumo vertinimo priemonėmis tvirtinamos ir kodėl šios patikimumo vertinimo priemonės yra tinkamos konkrečiam tikslui, apibrėždama bent šiuos dalykus:
- a) tvirtinamos modelio dalies reikšmingumą;
 - b) koku lygmeniu priemonė bus taikoma – konkrečiai rizikai, modelio sudedamosioms dalims, portfeliui, veiklos padaliniui ar bendriems rezultatams;
 - c) patikimumo vertinimo užduoties tikslą;
 - d) rezultatus, kurių tikimasi iš patikimumo vertinimo.

41 gairė. Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis ir scenarijų analizė

- 1.101. Vykdydama vidaus modelio patikimumo vertinimą, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų atlikti testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir scenarijų analizę.
- 1.102. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad testavimas nepalankiausiomis sąlygomis ir scenarijų analizė apimtų visus svarbius rizikos veiksnius ir po kurio laiko būtų patikrinti.

42 gairė. Patikimumo vertinimo duomenų rinkiniai

1.103. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad patikimumo vertinimo procese naudojami atrinkti duomenys ir ekspertų nuomonė leistų patikimai įvertinti vidaus modelį įvairiomis aplinkybėmis, kurios buvo kilusios praeityje arba gali kilti ateityje.

10 skyrius. Dokumentai

43 gairė. Dokumentų kontrolės procedūros

1.104. Siekdama užtikrinti nuolatinę dokumentų kokybę pagal įgyvendinimo priemonių 243 straipsnio 3 dalį, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų įsidiesti bent:

- a) veiksmingą vidaus modelio dokumentų kontrolės procedūrą;
- b) vidaus modelio dokumentų versijos kontrolės procedūras;
- c) aiškia vidaus modelio dokumentų archyvavimo sistemą, naudojamą dokumentams tvarkyti, kaip reikalaujama pagal įgyvendinimo priemonių 244 straipsnio a punktą.

44 gairė. Metodiniai dokumentai

1.105. Draudimo ar perdraudimo įmonės parengti dokumentai turėtų būti pakankamai išsamūs ir rodyti, kad pagal vidaus modelį taikomi metodai ir būdai yra gerai suprantami ir kad, be kitų dalykų, juose nurodoma:

- a) pagrindinės prielaidos;
- b) tai, kad tos prielaidos taikomos atsižvelgiant į įmonės rizikos pobūdį;
- c) visi metodo arba būdo trūkumai.

1.106. Draudimo ar perdraudimo įmonė, dokumentuose registruodama teorinius duomenis, prielaidas ir matematinius bei empirinius duomenis, kuriais pagal direktyvos „Mokymas II“ 125 straipsnio 3 dalį grindžiama vidaus modelio metodika, prareikus turėtų įtraukti metodikos rengimo svarbiausius etapus, taip pat nurodyti kitas metodikas, kurias svarstė, bet kurių galiausiai atsisakė.

45 gairė. Aplinkybės, kuriomis vidaus modelis nebūna pakankamai veiksmingas

1.107. Draudimo ar perdraudimo įmonė į savo dokumentus turėtų įtraukti bendrą santrauką, kurioje apibūdinami reikšmingi vidaus modelio trūkumai, viename dokumente, apimančią bent įgyvendinimo priemonių 245 straipsnyje nurodytus aspektus.

46 gairė. Dokumentų tinkamumas adresatams

1.108. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų svarstyti galimybę parengti vidaus modelio dokumentų rinkinį ir į jį įtraukti daugiau kaip vieno lygmens vidaus modelio dokumentus atsižvelgdama į įvairių naudojimo paskirtį ir vartotojus.

47 gairė. Vartotojų vadovai arba procesų aprašai

1.109. Rengdama savo vidaus modelio dokumentus, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų parengti vidaus modelio vartotojo vadovą ar procesų aprašus, kurie būtų pakankamai išsamūs, kad vidaus modelį galėtų naudoti ir taikyti nepriklausoma kompetentinga trečioji šalis.

48 gairė. Modelio rezultatų dokumentavimas

1.110. Rengdama savo vidaus modelio dokumentus, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų įtraukti modelio rezultatus, kad patenkintų direktyvos „Mokymas II“ 120 straipsnio reikalavimus.

49 gairė. Programinės įrangos ir modeliavimo platformų dokumentai

1.111. Draudimo ar perdraudimo įmonė savo dokumentuose turėtų pateikti informaciją apie vidaus modelyje naudojamą programinę įrangą, modeliavimo platformas ir aparatinės įrangos sistemas.

1.112. Naudodama programinę įrangą, modeliavimo platformas ir aparatinės įrangos sistemas, draudimo ar perdraudimo įmonė savo dokumentuose turėtų pateikti pakankamą informaciją, kad būtų galima įvertinti, pagrįsti jų naudojimą ir suteikti priežiūros institucijoms galimybę įvertinti jų tinkamumą.

11 skyrius. Išorės modeliai ir duomenys

50 gairė. Išorės duomenys

1.113. Atsižvelgiant į išorės duomenų pobūdį, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų sugebėti įrodyti, kad pakankamai supranta vidaus modelyje naudojamų išorės duomenų ypatumus, įskaitant reikšmingą transformaciją, susiejimą su kitais rodikliais, sezoniškumą ir kitus su išorės duomenimis susijusius tvarkymo ypatumus.

1.114. Visų pirma draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų bent:

- a) suprasti išorės duomenų ypatumus, apribojimus ar kitas savybes;
- b) parengti procesus trūkstamiems išorės duomenims ir kitiems apribojimams identifikuoti;
- c) suprasti aproksimacijas ir duomenų tvarkymo veiksmus, kurie atliekami, kai išorės duomenų nėra arba kai jie nepatikimi;
- d) parengti nuoseklumo tikrinimų vykdymo laiku procesus, kurie aprėptų ir palyginimus su kitais aktualiais šaltiniais, jei yra pagrįstų duomenų.

51 gairė. Išorės modelio supratimas

- 1.115. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų sugebėti parodyti, kad visos išorės modelį naudojančios šalys pakankamai gerai supranta joms svarbias išorės modelio dalis, tarp jų – prielaidas, techninius ir veikimo aspektus.
- 1.116. Draudimo ar perdraudimo įmonė ypač didelį dėmesį turėtų skirti tiems išorės modelio aspektams, kurie pagal jos rizikos pobūdį yra svarbesni.

52 gairė. Išorės modelio ir duomenų pasirinkimo peržiūra

- 1.117. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų reguliariai peržiūrėti tam tikro išorės modelio ar išorės duomenų rinkinio pasirinkimo pagrįstumą.
- 1.118. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad nebūtų pernelyg pasikliaujama vienu duomenų teikėju, ir turėtų būti parengusi planus, kaip sumažinti duomenų teikėjo keliamų problemų poveikį.
- 1.119. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų atsižvelgti į visus išorės modelio arba duomenų atnaujinimus, kurie padeda įmonei tiksliau įvertinti savo riziką.

53 gairė. Išorės modelių integravimas į vidaus modelio sistemą

- 1.120. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų sugebėti parodyti, kad išorės modelis, įskaitant būdus, duomenis, parametrus, įmonės pasirinktas prielaidas ir išorės modelio rezultatus, tinkamai integruotas į vidaus modelio sistemą.

54 gairė. Išorės modelio ir duomenų patikimumo vertinimas

- 1.121. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų atlikti savo pačios išorės modelio aspektų, kurie yra svarbūs pagal jos rizikos pobūdį, ir išorės modelio bei duomenų integravimo į savo procesus ir vidaus modelio patikimumo vertinimą.
- 1.122. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų įvertinti, ar tinkamai pasirinkti arba nepasirinkti išorės modelio ypatumai arba galimybės.
- 1.123. Atlikdama patikimumo vertinimą, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų svarstyti reikiamą informaciją, ypač pardavėjo arba kitos trečiosios šalies atliktą analizę, ir tai darydama bent jau užtikrinti, kad:
- a) nebūtų pakenkta patikimumo vertinimo nepriklausomumui;
 - b) ji nuosekliai derėtų su draudimo ar perdraudimo įmonės nustatytu patikimumo vertinimo procesu, būtų aiškiai išdėstyta patikimumo vertinimo politikoje;
 - c) būtų atsižvelgta į visas netiesiogines arba tiesiogines pardavėjo arba trečiosios šalies atliktos analizės sąsajas.

55 gairė. Išorės modelio ir duomenų dokumentavimas

- 1.124. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų užtikrinti, kad išorės modelių ir duomenų dokumentai atitiktų dokumentų rengimo standartus.

- 1.125. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų rengti dokumentus bent dėl:
- a) išorės modelio ir išorės duomenų aspektų, kurie yra svarbūs pagal įmonės rizikos pobūdį;
 - b) to, kaip išorės modelis arba išorės duomenys integruojami į įmonės procesus ir vidaus modelį;
 - c) to, kaip duomenys, ypač įvestys, skirti išorės modeliui, arba išorės modelio rezultatai integruojami į įmonės procesus ir vidaus modelį;
 - d) išorės duomenų, kurie naudojami vidaus modelyje, jų šaltinių ir naudojimo.
- 1.126. Jei draudimo ar perdraudimo įmonė, rengdama savo dokumentus, pasinaudoja pardavėjo ir paslaugų teikėjų suteiktais dokumentais, ji turėtų užtikrinti, kad nesumažėtų jos gebėjimas laikytis dokumentų rengimo standartų.

56 gairė. Įmonės atsakomybė, susijusi su išorės modeliais ir duomenimis

- 1.127. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų priimti atsakomybę už įsipareigojimų, susijusių su jos vidaus modeliu, vykdymą, už išorės modelio arba duomenų naudojimą vidaus modelyje ir už visus kitus reikalavimus.

57 gairė. Paslaugų teikėjų vaidmuo naudojant išorės modelius ir duomenis

- 1.128. Draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų sudaryti užsakomųjų paslaugų sutartį, jei nusprendžia tiesiogiai netaikyti išorės modelio.
- 1.129. Be to, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų sudaryti užsakomųjų paslaugų sutartį, jei nusprendžia perduoti tam tikras su išorės duomenimis susijusias užduotis paslaugų teikėjui.
- 1.130. Sudarydama užsakomųjų paslaugų sutartį, draudimo ar perdraudimo įmonė turėtų laikytis direktyvos „Mokumas II“ 49 straipsnio ir įgyvendinimo priemonių 274 straipsnio reikalavimų.

12 skyrius. Grupių vidaus modeliai ir kolegijų veikla

58 gairė. Vidaus modelio taikymo srities vertinimas

- 1.131. Vertindama vidaus modelio taikymo srities tinkamumą, grupės priežiūros institucija, kitos dalyvaujančios priežiūros institucijos, kaip apibrėžta įgyvendinimo priemonių 343 straipsnio 2 dalyje, ir kitos kolegijos nustatytos priežiūros institucijos pagal įgyvendinimo priemonių 344 straipsnio 2 dalį turėtų svarstyti bent:
- a) grupės susijusių įmonių reikšmingumą pagal grupės rizikos pobūdį;
 - b) grupės susijusių įmonių rizikos pobūdį, palyginti su visos grupės rizikos pobūdžiu;
 - c) grupės pereinamojo laikotarpio planą (jei jis rengiamas), kaip vėlesniame etape išplėsti modelio apimtį, ir šio plano įgyvendinimo grafiką;

- d) standartinės formulės arba kito patvirtinto arba tvirtinamo vidaus modelio į vidaus modelio taikymo sritį patenkančios susijusios draudimo ar perdraudimo įmonės mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti, tinkamumą;
- e) standartinės formulės arba kito patvirtinto arba tvirtinamo vidaus modelio į grupę įtrauktos, bet į grupės vidaus modelio taikymo sritį nepatenkančios susijusios draudimo ar perdraudimo įmonės mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti tinkamumą.

1.132. Vertindamos, ar tinkamas sprendimas grupės susijusioms įmonėms netaikyti vidaus modelio, pirmiau minėtos priežiūros institucijos turėtų įvertinti, ar šioms įmonėms netaikant vidaus modelio gali nutikti taip, kad:

- a) nuosavos lėšos bus netinkamai paskirstytos remiantis pavienių įmonių mokumo kapitalo reikalavimais, o ne jų indėliu į grupės rizikos pobūdį;
- b) rasis nuoseklumo spragų, jei grupės mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti bus naudojamas vidaus modelis, o kuri nors grupės susijusi įmonė savo mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti naudos standartinę formulę arba kitokį vidaus modelį;
- c) dėl ribotos vidaus modelio apimties susilpnės grupės ir susijusių grupės įmonių rizikos valdymas arba
- d) grupės mokumo kapitalo reikalavimas, palyginti su grupės rizikos pobūdžiu, bus nepakankamas.

59 gairė. Vidaus modelio darbo planas grupių vidaus modeliams vertinti ir tvirtinti

1.133. Tardamasi su kitomis priežiūros institucijomis, grupės priežiūros institucija turėtų parengti vidaus modelio darbo planą ir komunikacijos taisykles, kurių šios institucijos turėtų laikytis vertindamos ir tvirtindamos grupių vidaus modelius.

1.134. Prireikus grupės priežiūros institucija, konsultuodamasi su kitomis priežiūros institucijomis, turėtų vidaus modelio darbo planą atnaujinti.

1.135. Vertindama vidaus modelį, grupės priežiūros institucija turėtų užtikrinti, kad vidaus modelio darbo plane būtų nustatyti šio vertinimo tvarkaraštis, svarbiausi etapai ir tikėtini rezultatai. Kai naudojamas grupės vidaus modelis pagal direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnį, grupės priežiūros institucija ir kitos suinteresuotosios priežiūros institucijos turėtų apsvarstyti galimybę į vidaus modelio darbo planą įtraukti konkrečias nuostatas. Grupės priežiūros institucija turėtų užtikrinti, kad vidaus modelio darbo plane bent jau:

- a) būtų nustatyta, kada ir kaip konsultotis ir į vertinimą įtraukti kitas suinteresuotąsias priežiūros institucijas, kaip nurodyta įgyvendinimo priemonių 343 straipsnio 2 dalyje;
- b) būtų nustatyta, kada ir kaip leisti kitoms priežiūros institucijų kolegijos priežiūros institucijoms, kaip nurodyta įgyvendinimo priemonių 344 straipsnio 2 dalyje, dalyvauti atliekant vertinimą;

- c) būtų nustatyti vertinimo prioritetai, atsižvelgiant į vidaus modelio apimtį, kiekvienos grupės susijusios įmonės ypatumus, grupės ir grupės susijusių įmonių rizikos pobūdį, turimą ir svarbią informaciją apie vidaus modelį;
- d) būtų nustatyta, kada ir kaip turėtų būti pranešama apie dalyvaujančių priežiūros institucijų atlikto vertinimo rezultatus kitoms dalyvaujančioms priežiūros institucijoms.

1.136. Priimdama sprendimą dėl prašymo, susijusio su grupės vidaus modelio pagal direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnį naudojimu, grupės priežiūros institucija, konsultuodamasi su kitomis suinteresuotosiomis priežiūros institucijomis, turėtų užtikrinti, kad vidaus modelio darbo plane būtų nustatytas visų etapų tvarkaraštis ir siektini rezultatai bendram sprendimui priimti, kaip nurodyta EIOPA techniniame įgyvendinimo standarte dėl bendro sprendimo dėl grupės vidaus modelių priėmimo proceso.

60 gairė. Su procesu susijusios abejonės

1.137. Visais atvejais dalyvaujanti priežiūros institucija, kai iškelia svarbų nerimą keliantį klausimą dėl tvirtinimo proceso, turėtų kuo greičiau savo nerimu pasidalyti su grupės priežiūros institucija ir kitomis dalyvaujančiomis institucijomis.

61 gairė. Jungtiniai patikrinimai vietoje vertinant grupės vidaus modelius

1.138. Grupės priežiūros institucija ir kitos dalyvaujančios priežiūros institucijos turėtų turėti galimybę prašyti ir aptarti, kada ir kaip surengti jungtinius patikrinimus vietoje siekiant patikrinti su grupės vidaus modelio vertinimu susijusią informaciją ir užtikrinti proceso veiksmingumą.

1.139. Priežiūros institucijos, siūlančios atlikti jungtinį patikrinimą vietoje, turėtų informuoti grupės priežiūros instituciją – nurodyti to patikrinimo apimtį ir tikslą, atsižvelgdamos į šio patikrinimo vertinimo tikslus, kuriuos yra apibrėžusios dalyvaujančios priežiūros institucijos.

1.140. Grupės priežiūros institucija savo ruožtu turėtų pranešti kitoms dalyvaujančioms priežiūros institucijoms, EIOPA ir prireikus kitiems kolegijos nariams ir dalyviams, kuriuos gali paveikti ar dominti dalyvavimas jungtiniame patikrinime vietoje ar tokio patikrinimo rezultatai.

1.141. Nustačius, kurios priežiūros institucijos dalyvaus atliekant jungtinį patikrinimą vietoje, tos institucijos turėtų surengti pasitarimą ir priimti galutinį sprendimą dėl patikrinimo vietoje apimtį, tikslo, struktūros ir pareigų pasidalijimo, taip pat paskirti patikrinimui vietoje vadovausiančią instituciją.

1.142. Grupės priežiūros institucija turėtų būti nuolat informuojama apie jungtinio patikrinimo vietoje eigą ir nustatytus faktus.

1.143. Patikrinimą vietoje organizuojanti priežiūros institucija, jei tai ne grupės priežiūros institucija, grupės priežiūros institucijai turėtų pateikti atitinkamus dokumentus. Grupės priežiūros institucija turėtų sudaryti sąlygas dalyvaujančioms priežiūros institucijoms, kitoms atliekant jungtinį patikrinimą

vietoje dalyvaujančioms priežiūros institucijoms ir EIOPA susipažinti su tais dokumentais. Grupės priežiūros institucija turėtų kitiems kolegijos nariams ir dalyviams pateikti atitinkamų gautų dokumentų sąrašą ir, jiems paprašius, pateikti tuos dokumentus.

- 1.144. Remdamasi ataskaita, kurioje nurodomi pagrindiniai per jungtinį patikrinimą vietoje nustatyti faktai, patikrinimą vietoje organizuojanti priežiūros institucija turėtų su dalyvaujančiomis priežiūros institucijomis aptarti jungtinio patikrinimo vietoje rezultatus ir tai, kokių priemonių imtis.
- 1.145. Grupės priežiūros institucija, laikydamosi kolegijos susitartos komunikacijos tvarkos, turėtų informuoti apie rezultatus ir priemones kitus kolegijos narius ir dalyvius.

62 gairė. Grupių vidaus modelių peržiūrų skelbimas

- 1.146. Dalyvaujančios priežiūros institucijos turėtų skelbti ir su grupės priežiūros institucija ir kitomis dalyvaujančiomis priežiūros institucijomis aptarti atliekant su vidaus modeliu susijusius veiksmus ne vietoje ir vietoje nustatytus pagrindinius faktus.
- 1.147. Dalyvaujančios priežiūros institucijos su grupės priežiūros institucija ir kitomis dalyvaujančiomis priežiūros institucijomis turėtų keistis informacija apie tai, kokiais metodais vadovaujasi tikrindamos vidaus modelio aspektus.
- 1.148. Jeigu dalydamosi šia informacija dalyvaujančios priežiūros institucijos nustato reikšmingų taikomų metodų skirtumų, jos turėtų surengti pasitarimą ir susitarti, kaip taikyti nuoseklius metodus, jei mano, kad taip suderinti savo darbą yra tikslinga.
- 1.149. Jeigu mano, kad tai tikslinga, dalyvaujančios priežiūros institucijos turėtų apsvarstyti galimybę su kitomis dalyvaujančiomis priežiūros institucijomis pasikeisti informacija apie priemones ir būdus, kuriuos naudoja tikrindamos vidaus modelio aspektus.

63 gairė. Trečiųjų šalių priežiūros institucijų dalyvavimas vertinant grupės vidaus modelius

- 1.150. Grupės priežiūros institucija ir kitos dalyvaujančios priežiūros institucijos turėtų nuspręsti, ar reikėtų tartis su trečiųjų šalių priežiūros institucijomis ir su kuriomis.
- 1.151. Prieš konsultuodamasi su trečiosios šalies priežiūros institucija, grupės priežiūros institucija, padedama dalyvaujančių priežiūros institucijų, turėtų imtis reikiamų priemonių užtikrinti, kad teisės nuostatos dėl informacijos konfidencialumo toje jurisdikcijoje, kuriai priklauso trečiosios šalies priežiūros institucija, prilygtų profesinės paslapties reikalavimams pagal direktyvą „Mokumas II“.

64 gairė. Grupės vidaus modelių pagal direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnį reikšmingų pakeitimų vertinimas

1.152. Nagrinėdamos prašymą patvirtinti grupės vidaus modelio pagal direktyvos „Mokumas II“ 231 straipsnį reikšmingą pakeitimą, grupės priežiūros institucija ir kitos suinteresuotosios priežiūros institucijos turėtų nuspręsti, ar reikėtų patikėti pakeitimų susijusioje įmonėje vertinimą atitinkamai suinteresuotajai priežiūros institucijai.

Atitikties ir ataskaitų teikimo taisyklės

1.153. Šiame dokumente pateikiamos pagal EIOPA reglamento 16 straipsnį parengtos gairės. Pagal EIOPA reglamento 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos ir finansų įstaigos deda visas pastangas, siekdamos laikytis gairių ir rekomendacijų.

1.154. Kompetentingos institucijos, kurios laikosi arba ketina laikytis šių gairių, turėtų jas tinkamai įtraukti į savo reguliavimo ar priežiūros sistemą.

1.155. Kompetentingos institucijos per du mėnesius nuo šių gairių vertimo paskelbimo pateikia EIOPA patvirtinimą, ar jos laikosi arba ketina laikytis šių gairių, ir nurodo nesilaikymo priežastis.

1.156. Negavus atsakymo iki šio termino, bus laikoma, kad kompetentingos institucijos nesilaiko pranešimo reikalavimo, ir apie jas bus atitinkamai pranešta.

Baigiamoji nuostata dėl peržiūros

1.157. Šias gaires peržiūri EIOPA.